WERKPLAN

Bureau Discriminatiezaken
Zaanstreek/Waterland

2023

Bureau Discriminatiezaken
Zaanstreek • Waterland

Erik Schaap
Coördinator
December 2022

INHOUD

DEEL I: Algemeen 2

Doelstelling Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland 2
Takenpakket Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland 2
Opmerkingen bij taken 2
Organisatie 5
Landelijk BD-netwerk 5

DEEL II: Zaanstreek (Zaanstad, Wormerland en Oostzaan) 6

Klachtenbehandeling 6
Registratie en monitoring 6
Voorlichting en advies 7
Beleidsbeïnvloeding en -advisering 8
(Preventie)projecten 8
Signalering en bestrijding van extreemrechts en fundamentalisme 9

DEEL III: Waterland (Purmerend, Edam-Volendam, Beemster, Landsmeer, Waterland) 10

Klachtenbehandeling 10
Registratie en monitoring 10
Voorlichting en advies 11
Beleidsbeïnvloeding en -advisering 12
(Preventie)projecten 12
Signalering en bestrijding van extreemrechts en fundamentalisme 13

DEEL I

Algemeen

Doelstelling Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland

Het Bureau Discriminatiezaken (BD) Zaanstreek/Waterland bestaat in zijn huidige vorm sinds 1996 en heeft als doelstellingen het voorkomen, signaleren en bestrijden van discriminatie[1] op grond van afkomst, huidskleur, sekse, seksuele gerichtheid, leeftijd, handicap, geloof, levensovertuiging of welke grond dan ook. Het bureau richt zich hierbij vooral op artikel 1 van de Nederlandse Grondwet, het Wetboek van Strafrecht en de gelijkebehandelingswetgeving. Het BD is medeoprichter van en deelnemer aan de landelijke koepelorganisatie van anti-discriminatievoorzieningen (ADV's) Discriminatie.nl. De ADV's zijn in hun eigen regio's verantwoordelijk voor onder meer klachtenbehandeling, voorlichting, het onderhouden van lokale netwerken en preventieve werkzaamheden.
Aan de hand van de hierna genoemde taken wordt beschreven hoe het BD in 2023 werkt aan de aanpak van discriminatie in de Zaanstreek en in Waterland. In het eerste kwartaal van 2023 verschijnt het BD-jaarverslag, waarin alle relevante informatie is te vinden over de werkzaamheden van het Bureau Discriminatiezaken gedurende het voorgaande jaar.

Takenpakket Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland

Het BD heeft de volgende taken:

1. Klachtenbehandeling
2. Registratie en monitoring
3. Voorlichting en advies
4. Beleidsbeïnvloeding en -advisering
5. Preventieprojecten
6. Signalering en bestrijding van extreemrechts en fundamentalisme.

Opmerkingen bij taken

1. klachtenbehandeling

Het BD is een laagdrempelige organisatie waar inwoners terechtkunnen met klachten en vragen over discriminatie. De kwaliteit van de klachtenbehandeling wordt gewaarborgd

[1] Onder discriminatie wordt verstaan: "Elke vorm van onderscheid, elke uitsluiting, beperking of voorkeur, die ten doel heeft of ten gevolge kan hebben, dat de erkenning, het genot of de uitoefening op voet van gelijkheid van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden op politiek, economisch, sociaal of cultureel terrein of op terreinen van het openbare leven wordt tenietgedaan of aangetast" (Wetboek van strafrecht, art. 90 quater). Een eenvoudiger werkdefinitie is: "Het maken van onderscheid op onterechte gronden, als gevolg waarvan een individu of groep nadeel ondervindt."

door zeven beroepskrachten. De BD-medewerkers worden regelmatig bijgeschoold en zijn op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van discriminatievoorkoming en -bestrijding. Het BD is tevens lid van de intervisiewerkgroep klachtbehandeling, waarin ook de ADV's Flevoland, Noord-Holland Noord, Midden-Nederland, Amsterdam-Amstelland, Kennemerland en Gooi en Vechtstreek zitting hebben. Om de kennis up to date te houden wordt er onder meer gebruikgemaakt van de expertise bij de landelijke koepelorganisatie Discriminatie.nl en bij het College voor de Rechten van de Mens (CRM).
Ondanks de laagdrempeligheid die het BD hanteert, ligt het feitelijk aantal discriminatie-voorvallen – in de breedste zin des woords – vele malen hoger dan jaarlijks in de statistieken wordt vastgelegd. Onafhankelijke onderzoeken van onder meer het Sociaal en Cultureel Planbureau tonen deze onderregistratie keer op keer aan. Volgens het SCP meldt slechts 3% van de bevolking ervaren discriminatie. Het Centraal Bureau voor de Statistiek stelde in 2022 dat 9% van de mensen die in het voorgaande jaar discriminatie ervaarden dat meldde bij de eigen werkgever, de politie, een ADV of het CRM. Dit komt onder meer omdat slachtoffers en getuigen denken dat melden niet helpt, de weg naar hulpinstanties niet kennen of bang zijn voor de gevolgen van een klachtenprocedure. Het BD blijft daarom investeren in de meldingsbereidheid.
Het vergroten van de BD-naamsbekendheid is eveneens een punt van aandacht dat regelmatig terugkeert. Het optimaliseren van zowel de bekendheid als de meldings-bereidheid gebeurt onder meer via publicaties in eigen en andere media, werkbezoeken en voorlichtingsacties. Daarnaast heeft het BD in 2022, samen met de ADV's in Noord-Holland Noord en Kennemerland en communicatiebureau De Wolven, een meerjarige PR-campagne opgezet. Ook is er bij deze drie ADV's een PR-/communicatiemedewerkster in dienst getreden. Het BD heeft verder in november 2022 een medewerker externe relaties aangenomen. Zij gaat 'outreachend' werk verrichten, een taak waaraan het BD de afgelopen jaren te weinig toekwam.
De naweeën van de coronacrisis waren het eerste kwartaal van 2022 nog zichtbaar in het toegenomen aantal meldingen, maar daarna niet meer. Wel was duidelijk dat het onderwijs nog op gang moest komen; het aantal aanvragen voor gastlessen bleef achter in vergelijking met de pré-coronajaren. Ongewis is nog of corona van invloed zal zijn op zowel het aantal meldingen als het aantal voorlichtingen in 2023.

2. a registratie

Het BD registreert de ontvangen discriminatieklachten in een klachtenregistratie-programma dat voldoet aan de wettelijke eisen, genaamd ADVnet. Dat programma maakt het mogelijk om op een uniforme wijze te registreren en te vergelijken met de informatie van andere ADV's en met bijvoorbeeld gegevens van de politie en het Openbaar Ministerie.

2. b monitoring

Monitoring en screening vindt vooral reactief plaats, naar aanleiding van (social) mediaberichten, informatieverzoeken, klachten van externe individuen of organisaties en in het kader van het Regionaal Discriminatieoverleg (RDO). Het monitoren gebeurt verder ten aanzien van extreemrechtse en fundamentalistische organisaties en individuen.

3. voorlichting en advies

Zowel een klachtmelding als een verzoek om voorlichting of informatie kan aanleiding zijn om informatiebijeenkomsten of trainingen te verzorgen. Deze taken voert het BD ook in 2023 uit. Daarnaast biedt het BD proactief voorlichting aan. Onduidelijk is nog wat het effect van de coronacrisis is op de aard van en het aantal voorlichtingen.

Het BD ziet voorlichting via het basis-, het voortgezet en het beroepsonderwijs als een kerntaak. Hierbij hoort ook methodiekontwikkeling, het ondersteunen van schoolbesturen en het trainen van docenten. De voorlichting en advisering blijven overigens niet beperkt tot het onderwijs. Uiteenlopende groepen en organisaties als welzijnsinstellingen, politieke partijen, politie, media, zelforganisaties en gemeenten maken gebruik van het BD-aanbod.
De voorlichtings- en adviestaken vallen (net als de nummers 4 t/m 6 van het BD-takenpakket) niet onder de door het rijk verzorgde financiering. De rijksoverheid verwacht dat de Nederlandse gemeenten daarvoor hun verantwoordelijkheid nemen en via cofinanciering deze activiteiten mogelijk maken. Vier van de zeven gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland hebben zich al bereid verklaard tot cofinanciering, te weten Zaanstad, Purmerend, Wormerland en Oostzaan. Waar dat niet gebeurt, kunnen de taken 3 t/m 6 in beginsel niet worden uitgevoerd. De Waterlandse gemeenten profiteerden overigens in het verleden wel al op beperkte schaal van het onderzoeks- en preventiewerk van het BD, maar betaalden hieraan (met uitzondering van Purmerend) niet mee.
In de Meicirculaire 2021 maakte het kabinet bekend extra financiën te verstrekken voor de ADV's. Het aanvullend budget is beschikbaar gesteld via het Gemeentefonds, opdat – aldus het kabinet – 'de ADV's meer activiteiten kunnen ontplooien, om zodoende een betere beschikbaarheid en bereikbaarheid voor melders mogelijk te maken. Deze ruimere budgetten zijn ook nodig om de door uitvoeringsorganisaties doorverwezen melders te kunnen bijstaan.' In 2022 werd duidelijk dat op één na (Waterland) alle gemeenten de meicirculairegelden geheel of gedeeltelijk (Zaanstad) wilden doorgeven aan het BD. Vanaf dat moment kon het bureau hiervoor plannen ontwikkelen en uitvoeren. Het BD zet in 2023 in op de volgende aanvullende activiteiten:
Om de meldingsbereidheid en naamsbekendheid te vergroten wil het BD meer aandacht besteden aan publiciteitscampagnes die duidelijk maken dat het melden van discriminatie kan helpen. Hiervoor had het eerder nauwelijks budget, waardoor het vooral was aangewezen op de eigen (social) media en op free publicity.
In het verlengde van het bovenstaande past de inzet van extra uren voor een PR-/communicatiemedewerker en een medewerker die meer dan nu het geval is outreachend kan zijn. Het kost relatief veel tijd en energie om onder meer zelf- en migrantenorganisaties te bereiken en een structureel netwerk op te bouwen, waardoor veel discriminatievoorvallen niet terechtkomen bij de daarvoor bestemde organisaties. Extra inzet kan deze lacune (deels) te vullen.

4. beleidsbeïnvloeding en -advisering

Beleidsadvisering vindt vooral plaats via politieke partijen, gemeenten, politie en Openbaar Ministerie. Het adviseren van andere instanties en organisaties vindt meer op ad-hocbasis plaats. De advisering bestrijkt een groot aantal taakvelden en kan zowel preventief als curatief zijn.

5. (preventie)projecten

Het BD biedt al jaren een zeer divers pakket aan met preventieprojecten. De uitvoering van het aantal preventieve taken hangt echter deels af van externe financierings-mogelijkheden. Het Bureau Discriminatiezaken is van mening dat preventie van groot belang blijft om vooroordelen te voorkomen en begrip te kweken en doet dan ook het maximale om deze taak tot zijn recht te laten komen.

6. signalering en bestrijding van extreemrechts en fundamentalisme

Het BD onderhoudt over extremisme en radicaliseringstendensen contact met organisaties als de Anne Frankstichting, religieuze en zelforganisaties, individuele contactpersonen, gemeenten, de politie en het Openbaar Ministerie.

Organisatie

Het BD-bestuur bestaat uit zes (onbezoldigde) leden. Zij zijn onder meer verantwoordelijk voor de invulling van de formatieplaatsen. Per 1 januari 2023 bestaat de formatie uit een coördinator (0,67 fte), een bureaumedewerker in Zaandam (0,89 fte), een voorlichter/bureaumedewerker in Purmerend (0,89 fte), een PR/communicatiemedewerker (0,22 fte), een medewerker externe relaties (0,44 fte), een financieel medewerker (0,14 fte) en een voorlichter (0,78 fte). Het BD hanteert een 36-urige werkweek. Naast de vaste medewerkers zijn bij het BD meerdere vrijwilligers actief.

Landelijk BD-netwerk

In juli 2009 trad de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen in werking. Daarmee had vanaf dat moment vrijwel elke inwoner van Nederland toegang tot een laagdrempelige anti-discriminatievoorziening in de directe omgeving. De gemeenten kregen een regierol toebedeeld bij de aanpak van discriminatie en dienden een verordening te maken hoe de wet op lokaal niveau werd uitgevoerd. Alle gemeenten in Zaanstreek-Waterland voldoen aan de toegankelijkheidsvereisten van het rijk.
In september 2022 presenteerde de Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme (NCDR) zijn eerste Nationaal Programma. Het bevat veel aanbevelingen aan het kabinet hoe discriminatie te voorkomen en tegen te gaan. De Nationaal Coördinator besteedt in zijn programma veel aandacht aan de toekomst van de ADV's. Zo zegt hij: "Een sterk lokale aanpak van discriminatie kan niet zonder sterke antidiscriminatie-voorzieningen (ADV's) die als volwaardige partner in die aanpak worden betrokken. De gemeenten dragen volgens de Wet gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen (WGA) zorg voor het bieden van toegang tot een ADV. Iedere gemeente moet hieraan voldoen. De ADV is lokaal dé expert op het gebied van discriminatie. ADV's zijn de spin in het web tussen gemeenten en de strafrechtketen en andere instanties. Om deze rol in de lokale aanpak goed te kunnen vervullen is het van belang dat ingezet wordt op sterke ADV's met voldoende middelen en deskundigheid, die goed vindbaar en toegankelijk zijn voor de burger." Zijn conclusie: "De ADV's dienen te worden versterkt. (…) De ADV's hebben volgens de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen de taak om klachten te registreren en klagers te begeleiden. Hiernaast zou ook een preventieve taak in de aanpak van discriminatie expliciet bij de ADV's belegd moeten worden. BZK pakt dit op met de VNG en de ADV's." De NCDR bepleit onder meer een andere financieringssystematiek, opdat de bestaanszekerheid van de ADV's gewaarborgd is en de kwaliteit van het ADV-werk verder kan worden verbeterd. Discriminatie.nl staat dezelfde beleidslijn voor.
Het Bureau Discriminatiezaken zal zich ook in 2023 op verschillende manieren blijven inzetten voor de brancheorganisatie Discriminatie.nl, onder meer via deelname aan werkgroepen.

DEEL II

Zaanstreek (Zaanstad, Wormerland en Oostzaan)

1. Klachtenbehandeling

Doel: *Professionele en kwalitatief goede afhandeling van meldingen.*

Klachtenbehandeling is en blijft een belangrijke kerntaak van het Bureau Discriminatiezaken. Het aantal ingediende klachten hangt sterk af van maatschappelijke ontwikkelingen, zowel op mondiaal, landelijk als lokaal niveau. In 2020 was bijvoorbeeld de opkomst van de Black Lives Matter-beweging van invloed. In 2021 hadden de overheidsmaatregelen op coronagebied veel impact. Met name veel ongevaccineerden dienden toen klachten in, omdat ze zich buitengesloten voelden. Onbekend is wat 2023 gaat brengen. Een constante factor en steeds zorgwekkender is de veelal harde toon op – met name, maar niet alleen – social media en in de politiek.
Het BD spant zich in om alle meldingen zo efficiënt en zorgvuldig mogelijk af te handelen. Het BD-kantoor in Zaandam is ook in 2022 dagelijks geopend. Het bureau hanteert op maandag, woensdag en vrijdag van 11.00-14.00 uur een inloopspreekuur. Daarbuiten is het mogelijk om op afspraak langs te komen.

Producten:

- Professionele en kwalitatief goede afhandeling van meldingen.

2. Registratie en monitoring

Doel: *Registreren van de aard en grond van discriminatiemeldingen. Aan de hand van deze registratie en aanvullend onderzoek het in kaart brengen van de feitelijke omvang van discriminatie, het signaleren van trends en het doen van aanbevelingen.*

Het BD registreert sinds 1-1-2018 alle binnengekomen meldingen en informatieverzoeken via ADVnet, een computerprogramma dat voldoet aan de landelijke regelgeving. Het BD gebruikt de ingevoerde gegevens voor de afhandeling van meldingen, voor monitoring en om (geanonimiseerde) discriminatiegegevens te verstrekken, onder meer in het kader van Nederlandse en Europese wetgeving. Meerdere keren per jaar wordt een eveneens geanonimiseerd BD-zaaksoverzicht besproken binnen het Regionaal Discriminatieoverleg, waaraan ook de politie en het Openbaar Ministerie deelnemen. De RDO-partners wisselen daarnaast op regelmatige basis informatie uit over de ontvangen discriminatiemeldingen.

Producten:

- Overzicht van omvang, aard en grond van discriminatieklachten en informatieverzoeken.
- Levering van geanonimiseerde discriminatiecijfers aan onder meer het Regionaal Discriminatieoverleg en, via Discriminatie.nl, aan het ministerie van BZK. Ook andere organisaties (zoals CIDI, CRM, Transgendernetwerk Nederland, de Anne Frank Stichting en het Verwey-Jonker Instituut) maken gebruik van de BD-data.

3. Voorlichting en advies

Doel: *Het geven van advies en het verzorgen van trainings- en voorlichtingstrajecten teneinde discriminatie te helpen signaleren, voorkomen en bestrijden en daarmee een bijdrage leveren aan een verdraagzame en veilige samenleving.*

Organisaties kunnen op aanvraag de vele BD-mogelijkheden voor voorlichting en trainingen benutten. Daarvan wordt met grote regelmaat gebruikgemaakt. Naast het beïnvloeden van de beeldvorming staat het weerbaar maken van personen centraal. Het BD werkt zowel proactief als vraaggericht waar het gaat om voorlichting. Een groot aantal Zaanse scholen benut het BD-aanbod. Na een flinke terugval in 2021 en 2021 als gevolg van de coronacrisis is de vraag naar gastlessen in 2022 weer enigszins opgekrabbeld. Het BD hoopt dat de vraag in 2023 op pré-coronaniveau (2800 bereikte leerlingen) of hoger zal zijn. Indien nodig worden de gastlessen aangepast, bijvoorbeeld door het gebruik van zelf ontwikkelde webinars.
Gezien het uiteenlopende karakter van de aanvragen is er bij het BD sprake van maatwerk, al dan niet gebaseerd op bestaande (bewezen) methoden. De BD-website laat daartoe een breed spectrum aan mogelijkheden zien. In 2023 is de intentie wederom om aan vele honderden Zaanse leerlingen en hun docenten voorlichting te geven. Het BD richt zich daarbij op zowel het basis-, middelbaar als beroepsonderwijs. Om de scholen bekend te maken met de laatste ontwikkelingen ontvangen ze regelmatig een lesaanbod.
Niet alleen (onderwijs-)instellingen zijn overigens welkom bij het BD. Personen die vragen hebben of gegevens zoeken voor bijvoorbeeld werkstukken, publicaties of lezingen kunnen terecht bij het BD-kantoor in Zaandam. Het bureau beschikt over een nog altijd toenemend aantal naslagwerken in de vorm van boeken, knipsel- en beeldmateriaal. Ook via de BD-Facebookpagina, het BD-Twitteraccount en de BD-website kan veel informatie worden verkregen. Nieuw zijn de LinkedIn- en Instagramaccounts van het BD. De informatie wordt regelmatig geactualiseerd met onder meer nieuwsberichten en gegevens over de eigen werkzaamheden.
De inzet van een PR- en communicatiemedewerkster maakt het mogelijk om meer dan voorheen aandacht te besteden aan de naamsbekendheid van en meldingsbereidheid bij het BD. Dat geldt ook voor de aanstelling van een medewerkster externe relaties. Zij zal zich met name richten op externe organisaties waarmee meer contact gewenst is (zoals zelf-, religieuze en welzijnsorganisaties). Begin 2023 gaat – onder de slogan ‘Wij staan naast je’ – op meer dan 170 plaatsen in heel Zaanstreek-Waterland een outdoor campagne van start die een breed publiek bekendmaakt met de mogelijkheden die het Bureau Discriminatiezaken biedt.

Producten:

- Professionele en kwalitatieve afhandeling van aanvragen.
- Ontwikkelen en aanbieden nieuw lesmateriaal.
- Publicatie BD-nieuwsbrief (minimaal drie keer per jaar).
- Voorlichtingsmateriaal op maat voor het basis-, middelbaar en beroepsonderwijs.
- Netwerk en database van scholen en contactpersonen.
- BD-archief, Twitter, Facebook, Instagram, LinkedIn en websites.

4. Beleidsbeïnvloeding en -advisering

Doel: *Door het geven van (gevraagde en ongevraagde) adviezen aan organisaties, bedrijven en gemeenten een bijdrage leveren aan en ondersteunen bij het vormgeven van het beleid van deze instellingen ter voorkoming/bestrijding van discriminatie en het bevorderen van diversiteit.*

Het BD vormt samen met de politie Noord-Holland, het Openbaar Ministerie, de Zaangemeenten en twee collega-ADV's een Regionaal Discriminatieoverleg. Het RDO komt ook in 2023 meerdere keren bij elkaar voor zogeheten strategische en operationele overleggen. De betrokken partijen voorzien elkaar bovendien van de geregistreerde (geanonimiseerde) discriminatieklachten. Het uitwisselen van informatie over met name de strafrechtelijke aanpak van discriminatie, het bespreken van beleidsmatige zaken en het op elkaar afstemmen van werkwijzen zijn belangrijke gespreksonderwerpen.
De Noord-Hollandse ADV's werken al jaren samen op verschillende terreinen en breiden dat steeds verder uit.
Het BD is deelnemer aan de Discriminatie.nl-werkgroepen die zich bezighouden met PR en communicatie, de coronacrisis, het Charter Diversiteit en de contacten met de landelijke politiek.
Het BD geeft gevraagd en ongevraagd beleidsadviezen aan instellingen en gemeenten over het voorkomen (in beide betekenissen van het woord) van discriminatie. Klachten die binnenkomen bij het BD duiden regelmatig op een structurele oorzaak. Problemen op de werkvloer hangen bijvoorbeeld vaak samen met de werksfeer of de wijze waarop leidinggevenden omgaan met conflicten. Waar mogelijk probeert het BD bij de aanpak van deze problemen ook aandacht te vragen voor de beleidsmatige kant ervan. Daarnaast ontvangt het BD verzoeken van instellingen die op eigen initiatief advies vragen over het omgaan met discriminatie.

Producten:

- Deelname aan het Regionaal Discriminatieoverleg.
- Provinciale samenwerking met de Noord-Hollandse ADV's.
- Gevraagd en ongevraagd adviseren van gemeenten en andere organisaties.
- Deelname aan landelijke werkgroepen van brancheorganisatie Discriminatie.nl.

5. (Preventie)projecten

Doel: *Door het organiseren van projecten worden mensen met verschillende achtergronden met elkaar in contact gebracht. De projecten dragen bij aan positieve beïnvloeding van de beeldvorming, slaan bruggen tussen bevolkingsgroepen van verschillende culturen en leveren zodoende een bijdrage aan een tolerante en veilige samenleving.*

Van 2015 t/m 2022 heeft het Bureau Discriminatiezaken in en op verzoek van de gemeente Zaanstad een groot aantal projecten over seksuele diversiteit uitgevoerd. Hiervoor was rijkssubsidie beschikbaar. Voor de periode 2023-2026 stelt het ministerie opnieuw financiën beschikbaar. Ze geven het BD de mogelijkheid om LHBTI+-projecten op te zetten en uit te voeren. Voor 2023 zijn die op voorlichtingsgebied en met name in het onderwijs in voorbereiding.

Het BD is van plan om in de Zaanstreek een reeks op maat gesneden lezingen en andere, al dan niet openbare bijeenkomsten te organiseren.
Veel (preventie-)projecten zijn, als onderdeel van bredere activiteiten, terug te vinden bij de overige taakomschrijvingen.

Producten:

- Uitvoering van projecten voor Zaanstad als Regenbooggemeente.
- Diverse (preventieve) projecten.
- Lezingenreeks.

6. Signalering en bestrijding van extreemrechts en fundamentalisme

Doel: *Het bewaken van de wettelijke grenzen op het gebied van extreemrechts en fundamentalisme en optreden als deze grenzen (dreigen te) worden overschreden.*

Het monitoren van met name online discriminatie vraagt in de Zaanstreek en Waterland relatief veel tijd. De toonhoogte in de politiek, op internet en in andere media is regelmatig buiten proporties en gaat nogal eens de grenzen van het Wetboek van Strafrecht voorbij. Daarbij leeft vaak het misverstand dat vrijheid van meningsuiting betekent dat in Nederland alles mag worden gezegd en geschreven.

Producten:

- Monitoring extreemrechtse en fundamentalistische ontwikkelingen.

DEEL III

Waterland (Purmerend, Edam-Volendam, Waterland, Landsmeer)

1. Klachtenbehandeling

Doel: *Professionele en kwalitatief goede afhandeling van meldingen.*

Klachtenbehandeling is en blijft een belangrijke kerntaak van het Bureau Discriminatie-zaken. Het aantal ingediende klachten hangt sterk af van maatschappelijke ontwikkelingen, zowel op mondiaal, landelijk als lokaal niveau. In 2021 was bijvoorbeeld de opkomst van de Black Lives Matter-beweging van invloed. In 2021 hadden de overheidsmaatregelen op coronagebied veel impact. Met name veel ongevaccineerden dienden toen klachten in, omdat ze zich buitengesloten voelden. Onbekend is wat 2023 gaat brengen. Een constante en steeds zorgwekkender factor is de veelal harde toon op – met name, maar niet alleen – social media en in de politiek.
Het BD spant zich in om alle meldingen zo efficiënt en zorgvuldig mogelijk af te handelen. Het BD-kantoor in Purmerend is ook in 2022 op dinsdag en donderdag geopend, tenzij de coronacrisis – net als in 2020 enige maanden het geval was – openstelling verhindert. Het bureau hanteert deze dagen van 11.00-14.00 uur een inloopspreekuur. Daarbuiten is het mogelijk om op afspraak langs te komen.

Producten:

- Professionele en kwalitatief goede afhandeling van meldingen.

2. Registratie en monitoring

Doel: *Registreren van de aard en grond van discriminatiemeldingen. Aan de hand van deze registratie en aanvullend onderzoek het in kaart brengen van de feitelijke omvang van discriminatie, het signaleren van trends en het doen van aanbevelingen.*

Het BD registreert sinds 1-1-2018 alle binnengekomen meldingen en informatieverzoeken via ADVnet, een computerprogramma dat voldoet aan de landelijke regelgeving. Het BD gebruikt de ingevoerde gegevens voor de afhandeling van meldingen, voor monitoring en om (geanonimiseerde) discriminatiegegevens te verstrekken, onder meer in het kader van Nederlandse en Europese wetgeving. Meerdere keren per jaar wordt een eveneens geanonimiseerd BD-zaaksoverzicht besproken binnen het Regionaal Discriminatieoverleg, waaraan ook de politie en het Openbaar Ministerie deelnemen. De RDO-partners wisselen daarnaast op regelmatige basis informatie uit over de ontvangen discriminatiemeldingen.

Producten:

- Overzicht van omvang, aard en grond van discriminatieklachten en informatieverzoeken.
- Levering van geanonimiseerde discriminatiecijfers aan onder meer het Regionaal Discriminatieoverleg en, via Discriminatie.nl, het Ministerie van BZK. Ook andere

organisaties (zoals CIDI, CRM, Transgendernetwerk Nederland, de Anne Frank Stichting en het Verwey-Jonker Instituut) maken gebruik van de BD-data.

3. Voorlichting en advies

Doel: *Het geven van advies of het verzorgen van trainings- en voorlichtingstrajecten teneinde discriminatie te helpen signaleren, voorkomen en bestrijden en daarmee een bijdrage leveren aan een verdraagzame en veilige samenleving.*

Organisaties kunnen op aanvraag de vele BD-mogelijkheden voor voorlichting en trainingen benutten. Daarvan wordt met grote regelmaat gebruikgemaakt. Naast het beïnvloeden van de beeldvorming staat het weerbaar maken van personen centraal. Het BD werkt zowel proactief als vraaggericht waar het gaat om voorlichting. Een groot aantal Purmerendse scholen benut het BD-aanbod. Na een flinke terugval in 2021 en 2021 als gevolg van de coronacrisis is de vraag naar gastlessen in 2022 weer enigszins opgekrabbeld. Het BD hoopt dat de vraag in 2023 op pré-coronaniveau (2800 bereikte leerlingen) of hoger zal zijn. Indien nodig worden de gastlessen aangepast, bijvoorbeeld door het gebruik van zelf ontwikkelde webinars.
Gezien het uiteenlopende karakter van de aanvragen is er bij het BD sprake van maatwerk, al dan niet gebaseerd op bestaande (bewezen) methoden. De BD-website laat daartoe een breed spectrum aan mogelijkheden zien. Ook in 2023 is de intentie weer om aan vele honderden Waterlandse leerlingen en hun docenten voorlichting te geven. Het BD richt zich daarbij op zowel het basis-, middelbaar als beroepsonderwijs. Om de scholen bekend te maken met de laatste ontwikkelingen ontvangen ze regelmatig een lesaanbod.
Niet alleen (onderwijs-)instellingen zijn overigens welkom bij het BD. Personen die vragen hebben of gegevens zoeken voor bijvoorbeeld werkstukken, publicaties of lezingen kunnen terecht bij het BD-kantoor in Zaandam. Het bureau beschikt over een nog altijd toenemend aantal naslagwerken in de vorm van boeken, knipsel- en beeldmateriaal. Ook via de BD-Facebookpagina, de BD-website en het BD-Twitteraccount kan veel informatie worden verkregen. Nieuw zijn de LinkedIn- en Instagramaccounts van het BD. Ze worden regelmatig geactualiseerd met onder meer nieuwsberichten en informatie over de eigen werkzaamheden.
De inzet van een PR- en communicatiemedewerkster maakt het mogelijk om meer dan voorheen aandacht te besteden aan de naamsbekendheid van en meldingsbereidheid bij het BD. Dat geldt ook voor de aanstelling van een medewerkster externe relaties. Zij zal zich met name richten op externe organisaties waarmee meer contact gewenst is (zoals zelf-, religieuze en welzijnsorganisaties). Begin 2023 gaat – onder de slogan ‘Wij staan naast je’ – op meer dan 170 plaatsen in heel Zaanstreek-Waterland een outdoor campagne van start die een breed publiek bekendmaakt met de mogelijkheden die het Bureau Discriminatiezaken biedt.

Producten:

- Professionele en kwalitatieve afhandeling van aanvragen.
- Ontwikkelen en aanbieden nieuw lesmateriaal.
- Publicatie BD-nieuwsbrief (minimaal drie keer per jaar).
- Voorlichtingsmateriaal op maat voor het basis-, middelbaar en beroepsonderwijs.
- Netwerk en database van scholen en contactpersonen.

- BD-archief, Twitter, Instagram, LinkedIn, Facebook en websites.

4. Beleidsbeïnvloeding en -advisering

Doel: *Door het geven van (gevraagde en ongevraagde) adviezen aan organisaties, bedrijven en gemeenten een bijdrage leveren aan en ondersteunen bij het vormgeven van het beleid van deze instellingen ter voorkoming/bestrijding van discriminatie en het bevorderen van diversiteit.*

Het BD vormt samen met de politie Noord-Holland, het Openbaar Ministerie en twee collega-ADV's een Regionaal Discriminatieoverleg. Het RDO komt ook in 2023 meerdere keren bij elkaar voor zogeheten strategische en operationele overleggen. De betrokken partijen voorzien elkaar bovendien van de geregistreerde (geanonimiseerde) discriminatieklachten. Het uitwisselen van informatie over met name de strafrechtelijke aanpak van discriminatie, het bespreken van beleidsmatige zaken en het op elkaar afstemmen van werkwijzen zijn belangrijke gespreksonderwerpen.
De Noord-Hollandse ADV's werken al jaren samen op verschillende terreinen en breiden dat steeds verder uit.
Het BD is deelnemer aan de Discriminatie.nl-werkgroepen die zich bezighouden met PR en communicatie, de coronacrisis, het Charter Diversiteit en de contacten met de landelijke politiek.
Het BD geeft gevraagd en ongevraagd beleidsadviezen aan instellingen en gemeenten over het voorkomen (in beide betekenissen van het woord) van discriminatie. Klachten die binnenkomen bij het BD duiden regelmatig op een structurele oorzaak. Problemen op de werkvloer hangen bijvoorbeeld vaak samen met de werksfeer of de wijze waarop leidinggevenden omgaan met conflicten. Waar mogelijk probeert het BD bij de aanpak van deze problemen ook aandacht te vragen voor de beleidsmatige kant ervan. Daarnaast ontvangt het BD verzoeken van instellingen die op eigen initiatief advies vragen over het omgaan met discriminatie.

Producten:
- Deelname aan het Regionaal Discriminatieoverleg.
- Provinciale samenwerking met de Noord-Hollandse ADV's.
- Gevraagd en ongevraagd adviseren van gemeenten en andere organisaties.
- Deelname aan landelijke werkgroepen van brancheorganisatie Discriminatie.nl.

5. (Preventie)projecten

Doel: *Door het organiseren van projecten worden mensen met verschillende achtergronden met elkaar in contact gebracht. De projecten dragen bij aan positieve beïnvloeding van de beeldvorming, slaan bruggen tussen bevolkingsgroepen van verschillende culturen en leveren zodoende een bijdrage aan een tolerante en veilige samenleving.*

Het BD organiseert waar mogelijk ook in 2023 activiteiten bij de manifestatie op en rond 21 maart, de Internationale dag tegen racisme. De activiteiten rondom 21 maart zijn gericht op de thema's discriminatie, tolerantie, gelijke behandeling en de multiculturele

samenleving. Het BD zoekt daarbij samenwerking met diverse organisaties. Informatie over de activiteiten is onder meer te verkrijgen via de BD-site en BD-Facebookpagina.
Sinds 2012 voert het Bureau Discriminatiezaken in en op verzoek van 'Regenboog-gemeente' Purmerend extra projecten uit over seksuele diversiteit. Hiervoor is rijkssubsidie beschikbaar. Voor de jaren 2023-2026 stelt de rijksoverheid hiervoor opnieuw financiën beschikbaar aan Purmerend. Het BD speelt bij de ontwikkeling en uitvoering van de LHBTI+-activiteiten wederom een belangrijke rol, vooral op het gebied van voorlichting binnen het onderwijs.

Producten:

- 21 maartmanifestatie.
- Medewerking aan Purmerend als Regenbooggemeente.

6. Signalering en bestrijding van extreemrechts en fundamentalisme

Doel: *Het bewaken van de wettelijke grenzen op het gebied van extreemrechts en fundamentalisme en optreden als deze grenzen (dreigen te) worden overschreden.*

Het monitoren van met name online discriminatie vraagt in de Zaanstreek en Waterland relatief veel tijd. De toonhoogte in de politiek, op internet en in andere media is regelmatig buiten proporties en gaat nogal eens de grenzen van het Wetboek van Strafrecht voorbij. Daarbij leeft vaak het misverstand dat vrijheid van meningsuiting betekent dat in Nederland alles mag worden gezegd en geschreven.

Producten:

- Monitoring extreemrechtse en fundamentalistische ontwikkelingen.

